

**Barcelona
Centre de Disseny**

Estudi de l'oferta de serveis de disseny de producte a Catalunya

Juny 2003

Introducció

Amb l'objectiu de potenciar i fomentar el disseny de producte dins l'activitat diària de l'empresa i com a element clau que incideix de forma directa en la competitivitat d'una empresa en particular, i a tot un sector en general, BCD ha realitzat, per encàrrec del CIDEM, l'estudi de l'oferta de serveis de disseny de producte a Catalunya.

El disseny de producte, una activitat estretament vinculada a la indústria, és sense dubte un avantatge competitiu per a les empreses que l'han integrat com a recurs estratègic.

Aquest estudi pretén analitzar, des d'un punt de vista quantitatiu, quina és l'estructura de l'oferta de serveis de disseny de producte a Catalunya.

Objectius de l'estudi

- Identificar i caracteritzar la situació actual de les empreses que ofereixen serveis de disseny de producte a Catalunya per tal d'agrupar les activitats que estan realitzant i el tipus d'empresa i sector a qui ofereixen els seus serveis.
- Aconseguir una visió acurada del sector del disseny de producte a Catalunya per poder establir, posteriorment, accions per potenciar i estimular el mateix.
- Preveure les mesures més adequades per integrar el disseny de producte dins l'activitat diària de les nostres empreses com a factor estratègic.

Metodologia

1a Fase

Selecció de la mostra inicial de 300 registres, a partir de la base de dades de BCD, dels socis de l'Associació de Dissenyadors Industrials (ADI-FAD), de l'Associació de Dissenyadors Professionals (ADP) i d'un llistat d'enginyeries i centres tecnològics facilitat pel CIDEM.

Finalment, la **mostra real** d'empreses que ofereixen serveis de disseny de producte a Catalunya per aquest estudi és de **279**.

Metodologia

2a Fase

Investigació quantitativa amb qüestionari, tenint en compte els següents factors:

- ✓ Nombre d'empleats de les empreses de serveis de disseny de producte
- ✓ Caracterització dels perfils professionals que les componen
- ✓ Activitats i serveis que ofereixen
- ✓ Sectors d'activitat dels principals clients i localització d'aquests
- ✓ Recursos utilitzats (tecnologies,...)
- ✓ Dades econòmiques

Metodologia

El total de **qüestionaris rebuts** ha estat de **106 (38% de resposta)**.

3a Fase

Recollida, anàlisi de dades i diagnosi de l'oferta de serveis de disseny de producte i proposta de línies d'actuació.

Llenguatge comú...

- estudis de disseny de producte
- estudis d'arquitectura
- gabinets externs de disseny
- enginyeries de desenvolupament de producte

empreses de serveis de disseny de producte

Catalunya versus la resta de l'estat espanyol i altres països d'Europa

Total Espanya i per comunitats

Empreses de serveis de disseny, estudis i autònoms	4.230
nombre total de professionals	20.000

Catalunya	1.607	37,9 % (s/ 4.230)
------------------	-------	-------------------

Producte-Catalunya	228	43 % (s/ 1.607)
---------------------------	-----	-----------------

Facturació estimada sector serveis disseny 1999: 817 milions euros

Font: El Diseño en España, estudio estratégico. Federación española de entidades de promoción del diseño. 2001.

Catalunya versus la resta de l'estat espanyol i altres països d'Europa

Milà i la Lombardia

700 estudis professionals de disseny
molt petits
el 78 % col·laboren habitualment amb externs

Sobre una mostra de 100 empreses consultades, el 68 % afirma que el disseny és important per la competitivitat.

Font: Agenzia SDI, Politecnico di Milano. 2003.

Catalunya versus la resta de l'estat espanyol i altres països d'Europa

Gran Bretanya

76.000 persones treballen a 4.000 empreses de serveis de disseny (mitjana de 19 persones per empresa).

Aproximadament 1.000.000 de dissenyadors treballen dins d'empreses (inclou part-time).

L'any 2000 les empreses britàniques van invertir 26,7 bilions de lliures en disseny (el 3 % de la facturació).

El 50 % afirma que el disseny els ha ajudat a incrementar la facturació i millorar la imatge.

Principals conclusions de l'estudi de BCD

Perfil tipus d'empresa de serveis de disseny de producte a Catalunya:

- Petita empresa, però consolidada. El 53 % té més de 10 anys de trajectòria.
- Amb una mitjana d'equip de 8 persones.
- Amb una facturació fins a 600.000 € en el 84 % dels casos.
- A més de disseny de producte, ofereixen serveis de disseny gràfic (42 %), disseny d'entorn (42 %), arquitectura (27 %) i enginyeria (26 %).

Principals conclusions de l'estudi de BCD

- Els seus clients son un 60 % PIMES, un 28 % grans empreses i un 11 % entitats.
- L'interlocutor més habitual és el Director general, seguit pel dept. de disseny, el dept. de màrqueting i el dept.. de producció/tècnic.
- Aquests clients estan localitzats a Catalunya en un 68 %, un 21 % a la resta de l'estat espanyol i un 11 % a d'altres països.

Principals conclusions de l'estudi de BCD

Amb aquestes dades podem estimar que:

Al total de 279 empreses hi treballen prop de les **2.000 persones**.

Que la xifra estimada de facturació d'aquestes 279 empreses està al voltant dels **200 milions €**.

D'altra banda destaca:

El fet de l'**atomització**: 4 tipologies diferents d'empresa oferint serveis de disseny de producte sobre una base de 279.

14 enginyeries i centres tecnològics (5 %)

24 estudis d'arquitectura (9 %)

241 estudis de disseny de producte (86 %)

L'**automoció** com a 6é sector industrial amb més volum de contractació de disseny després de tots els tipus de mobiliari i il·luminació.

Propostes de línies d'actuació

1. Estimular la demanda sobretot en sectors empresarials de baix consum de disseny de producte, però amb potencial, mitjançant accions de sensibilització, difusió i promoció com ara:

- bones pràctiques que serveixin d'exemple a d'altres empreses (casos d'estudi)
- estudis de valorització econòmica de l'aportació del disseny a l'empresa (retorn de la inversió, increment de vendes, de quota de mercat, de millora d'imatge...)
- desenvolupament d'eines de gestió i integració del disseny
- informació dels recursos existents
- protecció del disseny (propietat intel·lectual i industrial)
- posar en contacte l'oferta amb la demanda

Propostes de línies d'actuació

En aquest sentit, BCD ha desenvolupat amb el suport del CIDEM i de la Cambra de Comerç de Barcelona, una nova orientada a la informació en temes Disseny i Empresa:

- jornades, fires, premis, internacional, ajuts
- estudis, articles, publicacions
- assessorament i debat

www.bcd.es

Propostes de línies d'actuació

2. Difondre l'oferta de serveis de disseny de producte de Catalunya mitjançant:

- presentacions dissenyador-empresa a col·lectius empresarials
- publicacions
- campanyes promocionals (Look at design, look at Catalonia)
- creació d'un cluster o pool empresarial d'oferta de serveis de disseny per a empreses nacionals i internacionals

Propostes de línies d'actuació

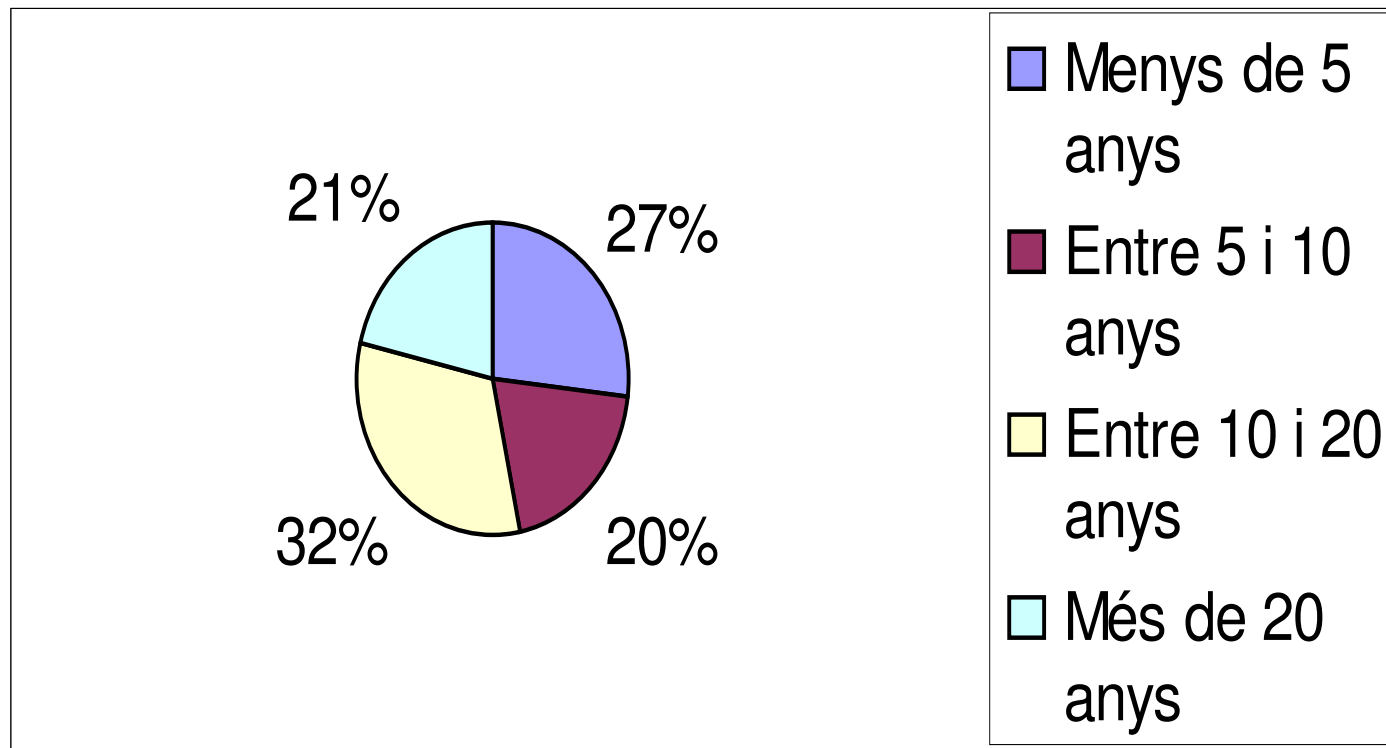
3. Posar en contacte les diferents empreses que conformen la oferta de serveis de disseny i desenvolupament de producte a Catalunya per tal de:

- cloure el "gap" que existeix entre disseny i enginyeria
- fomentar la col·laboració entre empreses
- aprofitar sinergies
- atorgar major projecció a l'oferta global

The logo consists of the letters 'BCD' written in a stylized, orange, hand-drawn font. The letters are slightly irregular and have a textured appearance, suggesting they were drawn with a marker or brush. The 'B' and 'C' are connected at the top, and the 'D' is separate.

1. Any de creació

Un 27% de les empreses s'ha constituït fa menys de 5 anys, un 20% entre 5 i 10 anys, un 32% entre 10 i 20 anys i un 21% fa més de 20 anys.

2. Integrants de l'empresa

Nombre total d'empreses: 106

Nombre total de persones que hi treballen: 842

Dissenyadors de producte	219	
Dissenyadors de comunicació gràfica	91	
Dissenyadors d'entorn	58 44 %
Enginyers	173	
Arquitectes	74	
Màrqueting/vendes	31	
Administratius	78	
Altres	118	

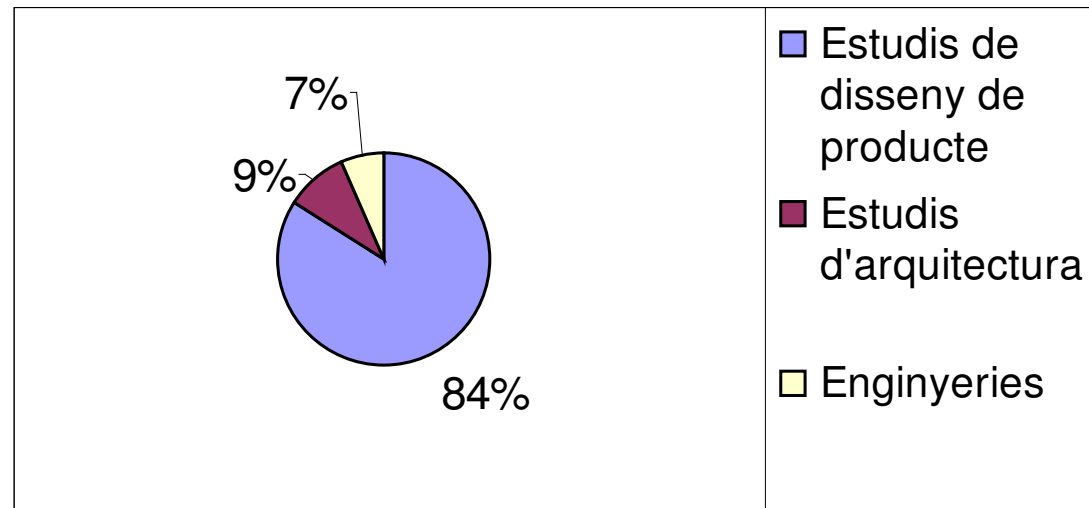
2. Integrants de l'empresa

Nº de treballadors	Nº d'empreses	%
1-5	59	56 %
6-10	24	23 %
11-15	10	9 %
16-25	10	9 %
26-40	0	0 %
+ de 40	3	3 %

BCD

De les 106 empreses de disseny de producte, **7 són enginyeries i C.T. (7%), 10 són estudis d'arquitectura (9 %) i 89 són estudis de disseny de producte (84 %).**

Les enginyeries estan formades per una mitjana de 28 persones, els estudis d'arquitectura per 10 persones i els de disseny de producte per 6 persones.

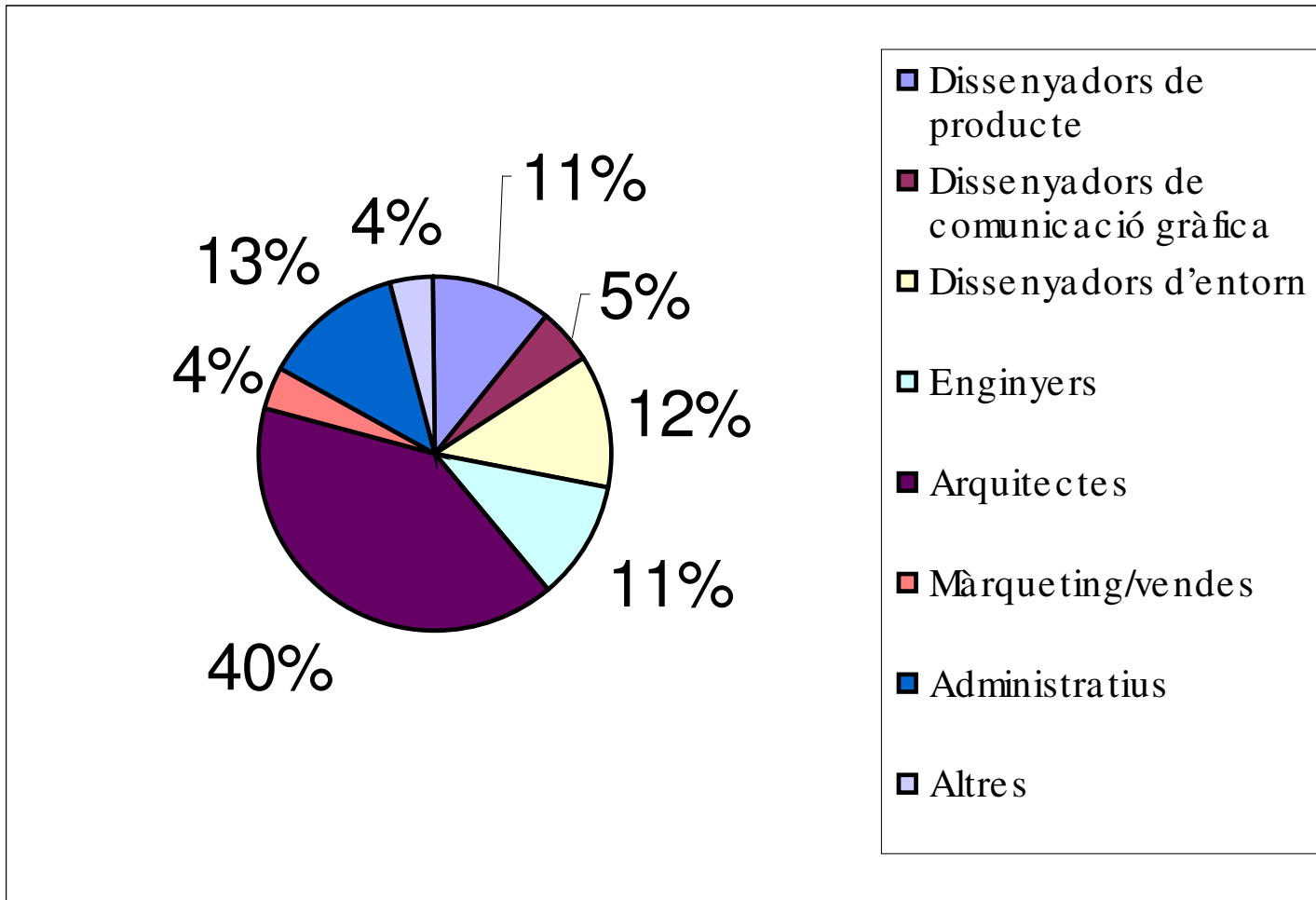

Estudis d'arquitectura: 10 estudis (10 integrants)

Els arquitectes representen un 40% del personal d'aquest tipus d'estudi i la resta es reparteix entre dissenyadors d'entorn (12%), enginyers (11 %) i **dissenyadors de producte (11%)**, principalment.

BCD

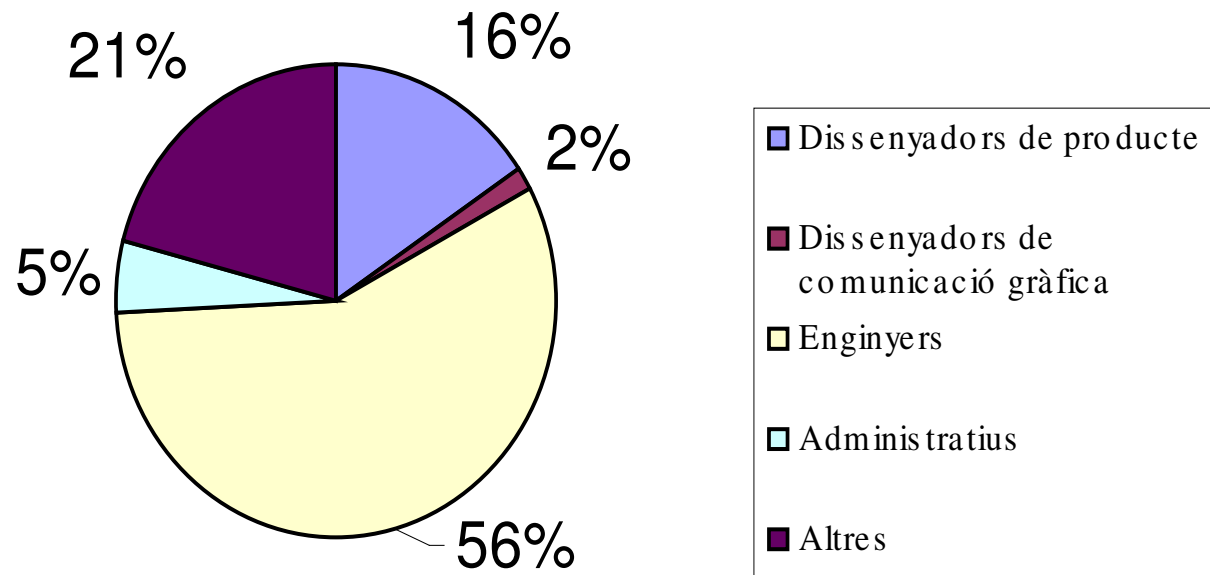

Enginyeries i centres tecnològics: 7 empreses (28 integrants)

Els **enginyers representen un 57%** de les persones que treballen en aquest tipus d'empresa i la resta es reparteix entre **dissenyadors de producte (16%)**, administratius (5%) i altres tipus de professionals (màrqueting i vendes, aparelladors, maquetistes,...) en un 21%.

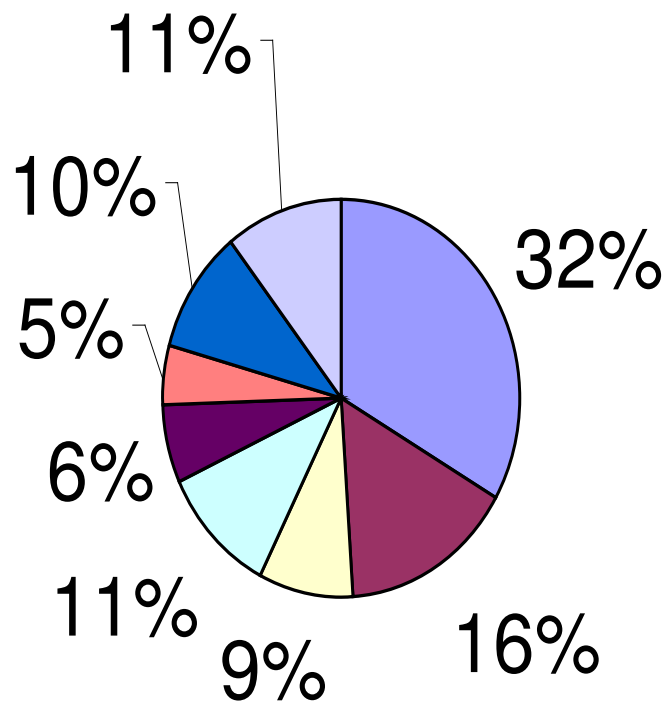
BCD

Estudis de disseny de producte: 89 empreses (6 integrants)

Els **dissenyadors de producte representen un 32%** dels integrants d'aquest tipus d'empresa i la resta es reparteix entre dissenyadors de comunicació gràfica (15%), enginyers (10%), administratius (10%), i dissenyadors d'entorn (9%), entre altres.

- Dissenyadors de producte
- Dissenyadors de comunicació gràfica
- Dissenyadors d'entorn
- Enginyers
- Arquitectes
- Màrqueting/vendes
- Administratius
- Altres

BCD

3. Principals serveis que ofereix l'empresa

Disseny de producte	100%
Disseny de comunicació gràfica	42,4 %
Disseny d'entorn	42,4 %
Arquitectura	27,4 %
Enginyeria	26,4 %
Disseny tèxtil i d'indumentària	7,5 %

4. Experiència de l'empresa

(% d'empreses que han contestat sobre la base de les 106)

1/ Disseny de producte:

Mobiliari domèstic	66 %
Il·luminació	65 %
Mobiliari d'oficina i col·lectivitats	49 %
Equipament urbà	46 %
Parament de la llar	42 %
Regals i objectes d'ús personal	39 %
Automoció, transport i indústries auxiliars	36 %
Béns d'equipament	35 %
Electrodomèstics	31 %
Joguines i material esportiu	30 %
Màquina-eina	25 %

2/ Disseny de comunicació gràfica:

Identitat corporativa	44 %
Envàs i embalatge	38 %
Multimèdia-webs	26 %
Disseny editorial	20 %
Il·lustració	13 %
Tipografia	9 %

3/ Disseny d'entorn:

Muntatges efímers, exposicions i estands	53 %
Hàbitat	33 %
Punts de venda	32 %
Espai per a col·lectivitats	28 %
Aparadorisme	19 %

4/ Enginyeria i desenvolupament de producte:

Realització de plànols de conjunt i detall	54 %
Definició de superfícies CAD 3D	50 %

5/ Disseny tèxtil i d'indumentària:

Bijuteria	10 %
Calçat	8 %
Complements	8 %
Especial (roba de seguretat, etc.)	5 %
Teixits	3 %

6/ Altres serveis:

Maquetes i prototips	41 %
Investigació	32 %
Màrqueting	15 %

5. Col·laboracions amb d'altres empreses

Esporàdicament	54%
Habitualment	29%
Mai	12%

Un 83% col·labora amb altres empreses ja sigui de manera esporàdica o contínua.

Estudis de disseny	61%
Enginyeries	58%
Estudis d'arquitectura	48%
Centres d'investigació / tecnològics	41%

6. Recursos i tecnologies relacionades

Un 60% de les empreses tenen taller de maquetes propi i simulació 3D, un 37% fan prototips, un 13% ràpid *prototyping* .

Software:

Els programes més utilitzats són : CAD, 2D Autocad, 3D Solidwork, Word, Excel, Power Point, 3D Studio, Freehand, Photoshop, Flash, Dreamweaver, Premier director 7 form, Quark xpress, Rhino, Pro-Engineer, Ansys, Corel, Surf, Catia, 3D Studiomax, Flabá.

Hardware:

El tipus de hardware més utilitzat és: Pc, Mac, Pentium, Impressora 6.C, Plotter, Escàner, Portàtil.

7. Dades econòmiques (any 2001)

Fins a 180.000 €	64 %
De 180.000 a 600.000 €	20 %
De 600.000 a 1.200.000 €	7 %
Més de 1.200.000 €	8 %

	nº d'empreses
0-60.000 €	32
60-180.000 €	22
180-360.000 €	10
360-600.000 €	7
600-1.200.000 €	6
+ 1.200.000 €	7
n/c	22

8. Clients

PIMES	60 %
Grans empreses	28 %
Entitats (administració pública, institucions...)	11 %

Tipus d'encàrrec més habitual:

Disseny de producte	61 %
Disseny d'una família de productes	17 %
Redisseny d'un producte	15 %
Redisseny d'una família de productes	7 %

Càrrec de l'interlocutor més habitual:

Director general/gerent	55 %
Departament de disseny	19 %
Departament de màrqueting	14 %
Departament de producció/tècnic	12 %

9. Sectors d'activitat dels clients

(% d'empreses que han contestat sobre la base de les 106)

Construcció

Construcció i contractistes especialitzats	24 %
--	------

Indústria

Il·luminació	64 %	Materials plàstics	23 %
Mobiliari domèstic	64 %	Altres transports	22 %
Mobiliari urbà	48 %	Perfumeria-cosmètica	22 %
Mobiliari per a col·lectivitats	42 %	Jocs-joguines	21 %
Parament de la llar	32 %	Elèctric	21 %
Automoció	28 %	Instrumentes mesura i control	19 %
Articles plàstics i cautxú	26 %	Maquinària	19 %
Electrodomèstics	25 %	Màquina-eina	18 %
Electrònica	25 %	Metall-mecànica	16 %
Esports-oci	25 %	Editorial-arts gràfiques	13 %
Alimentació	24 %	Ceràmica	13 %

Indústria

BCD

Joieria	13 %
Ferreteria	12 %
Tèxtil	11 %
Equips informàtics	11 %
Begudes	10 %
Químic-farmacèutic	9 %
Productes de neteja	9 %
Confecció	9 %
Vidre	8 %
Calçat	8 %
Derivats del petroli	8 %
Marroquineria i bosses	8 %
Paper i derivats	3 %

BCD

Serveis

Culturals:	32 %
Adm.pública	25 %
Hostaleria	24 %
Oci-entreteniment	20 %
Educació	16 %
Transports:	14 %
Seguretat	8 %
Socials	6 %
Financers-banca	5 %
Finances-asseg.	4 %
Sanitat	4 %
Altres institucions	4 %
Treball temporal	1 %

Comerç

Petit comerç	22 %
Franquícies	20 %
Majoristes	11 %
Concessionaris	9 %
Grans superfícies	7 %

10. Localització de clients

Seu social de les empreses/entitats per a les que treballen:

Catalunya	68%
Resta d'Espanya	21%
Altres països	11%

De les empreses que treballen per a clients amb seu a altres països, el 81% estan localitzats dins de la UE i el 16% fora de la UE.

De les empreses que no tenen clients fora del territori espanyol, un 30% pensa obrir mercat properament, la majoria mitjançant acords de col·laboració.

11. Remuneració

Pel que fa a la remuneració dels serveis contractats, les formes més habituals són (resposta múltiple):

A preu tancat	74%
% sobre el total	38%
A preu tancat+%sobre el total	37%
A preu/hora	21%
Per royalties	5 %

12. Propietat industrial/intel·lectual

Registre dels projectes:

Ho fa l'empresa/client	58 %
Rara vegada o mai	28 %
Habitualment	14 %

Sistemes de registre més habituals:

Patents	38 %
Patents i marques	24 %
Model d'utilitat	18 %
Propietat intel·lectual	7 %
Propietat industrial	4 %
Marques	4 %
Registre mercantil	2 %
Registre notarial	2 %